

บทที่ 2

หลักการและทฤษฎี

2.1 แนวคิดและหลักการ

แนวคิดหลักของการดำเนินโครงการศึกษาและจัดทำฐานข้อมูลเครื่องทุ่นแรงในงานเกษตรกรรมท้องถิ่นนี้ คือ การทำให้เกิดความเข้าใจในประติสฐกรรมของเกษตรกรในท้องถิ่นของจังหวัดพิษณุโลก โดยใช้การวิเคราะห์เชิงวิศวกรรม ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะต้องสามารถนำไปใช้ต่อไปได้อย่างสะดวก และมีรูปแบบที่น่าสนใจ

ลักษณะการดำเนินงานของโครงการนี้ แบ่งออกได้เป็น 4 ขั้นตอน คือ การสำรวจและเก็บข้อมูล, การวิเคราะห์ข้อมูล, การจัดทำฐานข้อมูล และการประเมินผลงาน แนวคิดและหลักการของแต่ละขั้นตอนมีดังต่อไปนี้

2.1.1 การสำรวจและเก็บข้อมูล

การออกสำรวจจะเน้นการเก็บข้อมูลเครื่องทุ่นแรงที่ใช้ในงานเกษตรกรรมที่พบ โดยข้อมูลที่ได้อาจจะต้องเพียงพอต่อการนำไปใช้เพื่อสร้างเครื่องทุ่นแรงชนิดนั้นๆ ขึ้นมาใหม่ได้

(1) ชนิดของเครื่องทุ่นแรง

ชนิดของเครื่องทุ่นแรงที่จะเก็บข้อมูล แบ่งเป็น เครื่องทุ่นแรงที่ใช้ในการเกษตรทุกประเภท เริ่มตั้งแต่กระบวนการเตรียมดิน จนถึงขั้นตอนของการแปรรูปผลผลิต และเครื่องทุ่นแรงที่เกษตรกรประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้งานในชีวิตประจำวัน

เครื่องทุ่นแรงในการงานเกษตรกรรม แบ่งตามขั้นตอนของการทำงาน ดังนี้

- เครื่องมือเตรียมดิน
- เครื่องมือชลประทาน
- เครื่องมือปลูกพืช
- เครื่องมือกำจัดวัชพืช
- เครื่องมือฉีดและพ่นยาปราบศัตรูพืช
- เครื่องมือใส่ปุ๋ย
- เครื่องมือเก็บเกี่ยว
- เครื่องมือแปรรูปผลผลิต

เครื่องทุ่นแรงที่เกษตรกรประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้งานในชีวิตประจำวัน เป็นเครื่องมือ หรือสิ่งที เกษตรกรสร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิตประจำวัน ไม่ได้ใช้ในการทำงานโดยตรง แต่อาจจะเกี่ยวข้องในทางอ้อม เช่น ขวาน เหวียน เลื่อย และกับดักสัตว์ เป็นต้น

(2) ชนิดของข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บจะเก็บทั้งข้อมูลปฐมภูมิ ที่ได้จากการออกไปสำรวจในชุมชนเกษตรกรรม และ ข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น พิพิธภัณฑ์ และร้านขายของเก่า เป็นต้นเครื่องทุ่นแรงที่พบ และอยู่ในขอบเขตของข้อ 1.1 จะถูกเก็บบันทึกเป็นข้อมูลทุกชิ้น ทั้งเครื่องมือที่ยังมีการใช้งานอยู่ และเครื่องมือที่เลิกใช้งานแล้วในปัจจุบัน โดยจะบันทึกข้อมูลลงในแบบฟอร์มการสำรวจ ชนิดของ ข้อมูลที่เก็บ แบ่งเป็น

- ข้อมูลของแหล่งที่พบ กรณีของข้อมูลปฐมภูมิ ข้อมูลที่เก็บจะเป็นข้อมูลของ เกษตรกร ได้แก่ ชื่อ-สกุล และที่อยู่ กรณีของข้อมูลทุติยภูมิ จะเก็บข้อมูลของเจ้า ของสถานที่และที่ตั้งของแหล่งข้อมูลนั้นๆ
- ข้อมูลของเครื่องทุ่นแรง ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป เช่น ชื่อของเครื่องมือ, ประวัติความเป็น มา, ประโยชน์ใช้งาน, วิธีการใช้งาน, วิธีบำรุงรักษา, ปัญหาที่เกิดจากการใช้งาน และ ราคา เป็นต้น ส่วนข้อมูลจำเพาะ ได้แก่ รูปร่าง, ขนาด, วัสดุที่ใช้สร้าง เป็นต้น

(3) รูปแบบของข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บจะถูกบันทึกเป็นข้อความลงในแบบสำรวจ รวมทั้งภาพถ่าย และภาพสเก็ตช์ ด้วยมือ

(4) พื้นที่สำรวจ

การออกสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลปฐมภูมิ ได้เลือกพื้นที่ของชุมชนเกษตรกรรมในบริเวณรอบๆ มหาวิทยาลัย เนื่องจากมีการทำการเกษตรอยู่โดยรอบ และสะดวกในการเก็บข้อมูล ข้อมูลทุติยภูมิ ได้เลือกสถานที่ที่เป็นแหล่งรวบรวมสิ่งของพื้นเมืองที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลก คือ พิพิธภัณฑ์ บ้านจันทวี ส่วนร้านขายของเก่าที่พบในเขตอำเภอเมืองพิษณุโลก คือ ร้านย้อนยุค

(5) การสร้างแบบสอบถาม

การเก็บข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิจะใช้แบบฟอร์มเดียวกัน เพื่อความสะดวกในการบันทึก และการวิเคราะห์ข้อมูล แบบสำรวจใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิด โดยได้จัดทำแบบสอบถามขึ้น หนึ่งแบบ และทดลองใช้ จากนั้นจึงทำการแก้ไขจุดบกพร่องและจัดทำแบบสอบถาม เพื่อการสำรวจ จริงขึ้นใช้งาน

2.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ประเด็นของการวิเคราะห์ ได้แก่ การออกแบบ, หลักการทำงาน, วิธีการบำรุงรักษา โดยใช้หลักการวิเคราะห์เชิงวิศวกรรม รวมทั้งปัจจัยทางสังคมและเศรษฐศาสตร์ที่อาจมีผลต่อเครื่องทุ่นแรงนั้นๆ ในแง่ของการกระตุ้นให้เกิดพัฒนาการด้านรูปแบบ และเงื่อนไขความจำเป็นในการใช้งาน

2.1.3 การจัดทำฐานข้อมูล

หลักการของการสร้างฐานข้อมูลในโครงการนี้ คือ การจัดระเบียบให้กลุ่มข้อมูลของเครื่องทุ่นแรงที่สำรวจพบ โดยมีเนื้อหาที่จำเป็นครบ ใช้งานง่าย สะดวกต่อการค้นคว้า สามารถทำการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมข้อมูลได้สะดวกในอนาคต และมีรูปแบบที่น่าสนใจ ฐานข้อมูลจะจัดทำขึ้นใน 2 รูปแบบ เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้กว้าง คือ ในรูปแบบของหนังสือและโปรแกรมคอมพิวเตอร์

2.1.3 การประเมินผลงาน

ฐานข้อมูลที่จัดสร้างขึ้น ทั้งในรูปแบบหนังสือ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์จะนำไปให้ผู้อื่น ทำการทดลองใช้และประเมิน ในหัวข้อต่างๆ อาทิเช่น การใช้งาน, ประโยชน์, รูปแบบ และความน่าสนใจ เป็นต้น

2.1 หลักการจัดทำฐานข้อมูล

2.2.1 ฐานข้อมูลในรูปแบบหนังสือ

ฐานข้อมูลแบบหนังสือจัดทำขึ้น โดยเน้นความเรียบง่าย ความชัดเจนและความครบถ้วนของเนื้อหาเป็นสำคัญ ฐานข้อมูลแบบหนังสือนี้สามารถจัดทำใหม่และเผยแพร่ได้ในวงกว้าง ข้อจำกัดในการใช้งานน้อย ซึ่งในโครงการนี้ได้จัดทำหนังสือให้เป็นเล่มขนาด A4 ใช้ตัวอักษรขนาด 16 เพื่อให้อ่านได้อย่างสบายตา และสามารถแทรกรูปภาพประกอบได้ในขนาดที่กำลังดี ไม่เล็กลงเกินไป และทำให้หนังสือที่ได้มีขนาดเล่มที่ไม่ใหญ่จนเกินไป โดยได้จัดทำสารบัญและดัชนีแทรกไว้ในหนังสือ เพื่อเพิ่มสะดวกและรวดเร็วในการหาข้อมูล

2.2.2 ฐานข้อมูลในรูปแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์

เพื่อเพิ่มศักยภาพในการนำเสนอข้อมูลให้มีความสมจริง และน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ในโครงการนี้จึงได้ทำการจัดทำฐานข้อมูลในรูปแบบ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ขึ้น โดยโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นในขั้นตอนนี้ จะเน้นความง่ายในการใช้งาน และความสะดวกในการค้นหาข้อมูลที่ต้องการเป็น

หลัก ผู้ที่มีประสบการณ์ในการใช้งานคอมพิวเตอร์มาบ้าง แม้เพียงเล็กน้อยก็สามารถใช้งานฐานข้อมูลนี้ได้ เพียงแค่ทำตามคู่มือการใช้งานโปรแกรม และปุ่มคำสั่งที่ปรากฏบนหน้าจอคอมพิวเตอร์เท่านั้น โปรแกรมที่สร้างเสร็จแล้วจะจัดเก็บลงในแผ่นซีดี ซึ่งประหยัดพื้นที่ในการเก็บรักษาและพกพาสะดวก

หลักการจัดทำโปรแกรมของฐานข้อมูล แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนได้แก่

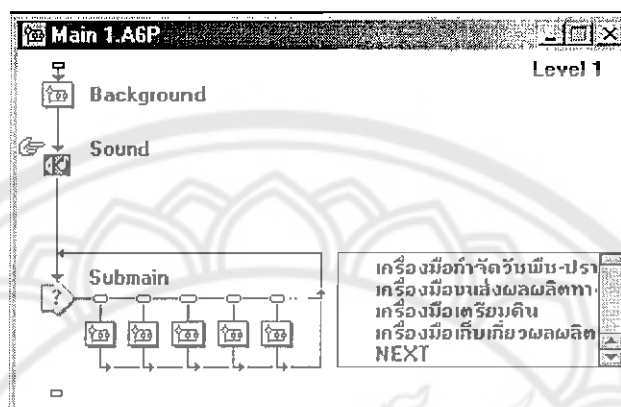
ขั้นตอนที่ 1 การเลือกใช้โปรแกรมที่ใช้ในการสร้างงาน

ในโครงการนี้ โปรแกรมที่เลือกใช้ในการนำเสนอข้อมูล คือ โปรแกรม Macromedia Authorware 6.0 เนื่องจากโปรแกรม Authorware สามารถนำเสนอบทเรียนในลักษณะสาขา และเป็นโปรแกรมที่ใช้ไอคอน (Icon) ในการสร้างบทเรียน ทำให้ผู้ใช้งานสามารถทำความเข้าใจในวิธีการใช้โปรแกรมได้ง่าย โดยไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ หรือภาษาคอมพิวเตอร์มาก่อน สรุปคุณลักษณะทั่วไปและความสามารถของ Authorware ได้ดังนี้ (12)

- (1) เป็นโปรแกรมที่สื่อสารกับผู้ใช้โดยอาศัยวัตถุ (object oriented) โดยที่วัตถุของโปรแกรมจะมีลักษณะเป็นไอคอน ผู้ใช้จึงสามารถเข้าใจวิธีการใช้โปรแกรมได้ง่าย
- (2) สามารถนำเสนอบทเรียนในลักษณะที่เป็นสื่อประสม (multimedia) โดยที่สามารถนำเสนอได้ทั้งในรูปแบบของข้อความ กราฟิก ภาพเคลื่อนไหว และเสียง และสามารถแสดงผลได้พร้อมๆ กันอีกด้วย
- (3) สามารถออกแบบบทเรียนให้ผู้เรียนมีการโต้ตอบ (interactive) หรือมีปฏิสัมพันธ์ ในรูปแบบต่างๆ เช่น การเลือกตอบ การจับคู่ หรือการเติมข้อความ เป็นต้น
- (4) สามารถทำงานร่วมกับโปรแกรมประเภทสื่อประสมอื่นๆ ได้ดี เช่น โปรแกรม Microsoft PowerPoint และโปรแกรม Microsoft Word เป็นต้น
- (5) สามารถสร้างบทเรียนที่ทำงานบน World Wide Web โดยการ package ด้วยโปรแกรม Authorware Afterburner

วิธีการสร้างหรือการนำเสนอโปรแกรม Authorware คือ จะมีเส้นให้ผู้สร้างวางเนื้อหาที่จะนำเสนอไปตามลำดับ จากบนลงล่าง ถ้าเนื้อหาแตกสาขาก็จะวางเนื้อหาจากซ้ายไปขวา เส้นนี้เรียกว่า Flowline ซึ่งจะช่วยให้เห็นเป็นภาพรวมทั้งหมดของโปรแกรมได้อย่างชัดเจนว่าจะดำเนินไปอย่างไร ต้องพบกับอะไรบ้าง ทำให้ง่ายต่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไข ตัดทอนหรือเพิ่มเติมส่วนหนึ่งส่วนใดให้สมบูรณ์และทันสมัยอยู่เสมอ เมื่อโปรแกรมสร้างเสร็จแล้วในส่วนของผู้ใช้จะใช้เล่นเนื้อหาไปตามลำดับตามที่ผู้สร้างกำหนดไว้ โดยที่ไม่สามารถแก้ไขเนื้อหาได้

สำหรับการสร้างโปรแกรมอินเตอร์แอคทีฟ โดยโปรแกรม Authorware สามารถทำได้โดยการจัดเรียงไอคอนตามลำดับก่อนหลังของการนำเสนอลงบนผังลำดับการแสดง (Map Design) ดังแสดงในรูป

รูปที่ 2.1 ผังลำดับการแสดง (Map Design)

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการทำงาน แบ่งงานออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

- ส่วนที่ 1 คือ Introduction เป็นส่วนของการแนะนำชื่อโครงการ ประกอบภาพการ์ตูนเคลื่อนไหว เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ใช้เข้าสู่เนื้อหาหลักในส่วนที่ 2 โดยใช้โปรแกรม Macromedia Flash 5 และโปรแกรม 3D Max ช่วยในการสร้างโมเดลของฐานข้อมูล แล้ว Import File เข้ามาในโปรแกรม Macromedia Authorware 6
- ส่วนที่ 2 คือ Main เป็นส่วนของการนำเสนอข้อมูล ซึ่งจะต้องทำการสร้างต้นแบบ หรือ Prototype ของรูปแบบการทำงานที่ต้องการขึ้นมาก่อน โดยการร่างขั้นตอนการนำเสนอตามลำดับที่ต้องการขึ้นมาเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนที่ 3 เพื่อเป็นการจำลองรูปแบบอย่างคร่าวๆ ในการนำเสนอข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างชิ้นงาน โดยใช้โปรแกรม Macromedia Authorware 6

- นำ Prototype มาสร้างเป็นงานจริงโดยใช้โปรแกรม Macromedia Authorware 6

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข

- นำข้อมูลที่จัดทำโดยใช้โปรแกรม Macromedia Authorware 6 มาทดสอบโดยให้กลุ่มตัวอย่างที่ถูกคัดเลือกทำการทดลองใช้งาน เพื่อวิเคราะห์หาข้อแก้ไข และปรับปรุงผลงานต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 นำผลงานที่เสร็จสมบูรณ์จากการแก้ไขปรับปรุง จัดเก็บลงในแผ่นซีดี